

גליון מס' 197

שבת פרשת מטו"מ תשפ"ה

אמשיח

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור ולכל דורש ברבים
לאורו ולזכרו של מרן קדוש ישראל ותפארתו שר התורה זיע"א

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

עניין של חינוך

"ככל היצא מפיו יעשה" (ל, ג)

בשנת תרע"א חל צום "תשעה באב" במוצאי שבת. הגאון רבי יהודה צדקה שהיה בא בימים נזקק לנטילת תרופות עקב מצב בריאותו הרופף והרופא אסר עליו לצום. קראו בני ביתו של הרב לילד קטן מבני השכנים כדי שישמע את הרב מבדיל על היין וישתה את הכוס. לאחר ששתה הילד את כוס הבדלה ביקשה הרבנית לתת לילד דבר מתיקה אולם רבי יהודה סירב ואמר כי אין זו השעה המתאימה לקבלת ממתק, והסביר לילד בנועם כי בשעה זו צמים כל בית ישראל על חורבן המקדש על כן מיד במוצאי הצום יבוא ויקבל את הממתק המובטח. למחרת היום מיד כאשר נשלם הצום שאל רבי יהודה את בני ביתו היכן הוא הילד ששתה אמש את יין ההבדלה כי ברצונו לתת לו את אשר הבטיח. אין כל צורך - אמר אבי הילד - בני כבר שכח את שהבטיח לו הרב... הוא אולי שכח - אמר רבי יהודה - אבל אני לא שכחתי כלל... את מוצא שפתי - אשמור!

(ויקרא לשבת עונג)

בברכת שבת שלום

מערכת לב ארי

פנינים משלחן מלכים

"לא יחל דברו ככל היצא מפיו יעשה" (ל, ג)

בעיני המון העם, לפעולה ולמעשה של האדם יש תוקף ומשמעות ואילו למילה יש פחות חשיבות ותוקף. אמר - אז אמר... הבטיח - אבל לא הבטיח לקיים... אולם במבט אמיתי, הדיבור הוא קודש. אדם חייב לעמוד בדיבורו ובמילתו. מילה - זו מילה! המילה צריכה להיות יציבה ואיתנה כמו בטון יצוק, אפשר לבנות עליה בנין.

מרן החפץ חיים זיע"א הוציא לאור ספרים רבים, ולא הוציא את הספר למכירה לרבים, עד שהגיהו אותו היטב. בתו, מי של ימים התפרסמה כרבנית זקס היתה מסייעת בידו להגיה את הספרים. פעם אחת ביקש ממנה ה"חפץ חיים" שתגיה סט 'משנה ברורה'. זה היה בחורף. שם, בליטא, בחורף לא היה הרבה שמש, כמעט ולא מצאו את השמש זורחת באמצע החורף. והנה באותו יום שאביה ביקש ממנה להגיה את ה'משנה ברורה', בדיוק יצאה השמש על הארץ. שמחה גדולה! היא רצתה לצאת החוצה, ליהנות מהשמש, לכן ביקשה מאבא: "אולי מחר. היום לא". כיון שחשבה שאבא יאמר לה שזה דחוף, הוסיפה ואמרה: "אבא, מחר אני מוכנה להגיה אפילו עשרים סטים. מחר, אבל לא היום". "מה קרה? למה היום לא?" התעניין ה"חפץ חיים". "כי יש שמש בחוץ, אני רוצה לשבת, לתפוס שמש בחצר". "בסדר, תלכי לשמש", הסכים ה"חפץ חיים". היא יצאה, ישבה בשמש כמה שעות. כאשר שבה לחדרה בבית, מצאה על השולחן ערמה של עשרים סטים 'משנה ברורה'. באה לאביה ותמהה: "אבא, מה קרה?"

"בתי היקרה", אמר ה"חפץ חיים" במתק לשונו, "מילה זו מילה. את הוצאת מהפה שלך 'עשרים סטים'. עשרים סטים זה עשרים סטים, לא פחות". איי, איי. ומי שאצלו מילה זו מילה, יש לו זכות ש"ככל היצא מפיו יעשה". (יחי ראובן)

לע"נ הבחור אריה ז"ל בן דוד וזהבה הי"ו

מערכת שיעורי לב ארי - שיעורים שבועיים לאור הפרשה מפי הרב אריה יוסף שליט"א

מעשה שהיה...

מעשה הצדקה! \ ספור על רבנו כ"ק רבי משה טייטלבוים מאוהל זצ"ל זיע"א

הילולא דצדיקייא

הילולת מורנו

רבי משה

טייטלבוים

מאוהל

זיע"א

כח' תמוז תר"א

הרב משה טייטלבוים מאהל זצ"ל: נולד בשנת ה'תקק"ט בפשמישל לאביו: ר' צבי הירש מזבורוב (נצר לרמ"א ולמהרש"א). ולאמו: מרת חנה ע"ה (רבינו העיד עליה שהייתה בעלת רוח הקודש). מייסד החסידות בהונגריה וראש משפחת טייטלבוים. בעודנו נער נתפרסם שמו כעילוי ונודע בכינוי "בעל ראש ברזל". גאון בנגלה ובנסתר. בגיל שבע-עשרה ידע שמונה מאות דפי גמרא בעל פה! ותלמידים רבים צבאו לפתחו. לאחר שהכיר את ה'חווה מלובלין' הפך להיות חסיד. בשנת ה'תקמ"ה כשנתמנה לרב בשינווא, כבר היה מפורסם כגאון וכצדיק. בשנת ה'תקמ"ח נתמנה להיות רבה של אהל ושם הקים ישיבה בה הרביץ תורה קרוב לשלושים ושלוש שנים. אלפים נהרו אליו, ביניהם גם גויים אשר ביקשו עצה ותושייה והתפרסם כבעל מופת. כתב קמעות לרפואה. בעל רוח-הקודש. לתוכחתו הייתה השפעה עצומה. צדיקי הדור אמרו, שהיה לו ניצוץ של ירמיה הנביא, כי תמיד התאבל על חורבן ירושלים ולא הסיח דעתו מצפייה לגאולה. נקרא בפי מעריציו בשם "סבא קדישא". רבנו נלב"ע ב-כ"ח תמוז ה'תר"א. רבנו חי ופעל כ- 81 שנים. ציונו באהל שבהונגריה.

(ראו בעלון סגולתי - סגולה נפלאה ממנו)

ת.נ.צ.ב.ה. וזכותו תגן עלינו אמן!

ידוע, כי היה לרב כח נפלא לעורר את העם בדרשותיו, ולפעמים היה מאריך בדרוש במשך כמה שעות, עד שכל הקהל נפלו על פניהם ארצה ובכו. פעם אחת כשסיים את דרשתו, וכבר עמד לרדת מהבימה, חזר בו ואמר, כי הוא מרגיש כי ישנם בביהמ"ד שני יהודים, שעדיין לא עשו תשובה, וזה היה ביהמ"ד גדול שהיו בו למעלה מאלף אנשים שבאו לשמוע את הדרשה, והתחיל לדרוש שוב פעם והמשיך כשעתא-חדתא עד שחזרו והתעוררו כל הנוכחים בבכייה - ואז גמר את הדרשה ופנה וירד מהבימה. ולא רצה להשאיר אפילו נפש אחת מישראל, שלא שבה בתשובה, שאסור להשאיר אף אחד בודד במקום נידח.

דרכו בקודש הייתה לאכול בעיניים עצומות ונענע עצמו כמו בעת עומדו בתפילת העמידה, ולפעמים ישב אחוז בשרעפיו זמן ממושך קודם אכילתו, וכשפקח את עיניו שאל, למה לא מביאים מים אחרונים, והוצרכו להזכירו כי עדיין לא אכל, ולפעמים לאחר שכבר אכל שקע במחשבותיו ואז פנה ושאל למה מתמהמהים מלהביא את האוכל, וכשאמרו שכבר אכל אמר: "הביאו מים אחרונים ונברך ברכת-המזון". והגבאי, שכבר ידע כי רצונו שיתנו לו רק מאכל אחד הערים עליו, והגיש לפניו את המאכל הראשון, ואז היה הצדיק סוגר את עיניו ומתחיל לאכול, וכשסיים לאכול את מה שהיה בקערה, היה הגבאי שופך לתוך הקערה את המאכל השני, ואחר-כך את השלישי, עד שסיים את כל המאכלים, שרגיל היה להגיש, והצדיק לא הרגיש כי טעם המאכלים השתנו מרגע לרגע, וכשהרגיש כי הקערה נגמרה הבין כי סיים לאכול, ואז פקח את עיניו ופנה לגבאי ואמרו: "רואה כי צדקו דבריי, היום הגשת לי רק מאכל אחד, וב"ה שבענו והותרנו כדבר ה'".

טרם הסתלקותו אמר: "רבש"ע, אני הפחות שבפחותים. אבל מעלה אחת יש בי- מימיי לא דיברתי שקר, ועכשיו ודאי לא אוציא שקר. אומר עכשיו, שלו ידעתי, כי שערוותי ילבינו ומשיח לא יבוא, לא הייתי יכול להתקיים בעולם. תקוות הגאולה היא שהחזיקה אותי. אבי שבשמיים! וכי רבותא היא להתעלל בזקן שוטה שכמותי? אני מבקש ממך, יבוא גואל ישראל עכשיו. איני מבקש בעבורי אלא בעבורך, שיתקדש שמך ברבים. אהיה כפרת כלל-ישראל, ואפילו לא תהיה לי הזכות להיות תחת כפות רגלי הצדיקים, ובלבד שמשח יבוא. הריני מוסר את נפשי, רוחי ונשמתי למען כבוד שמך". (מלוקט בשינוי לשון קלים מתוך 'פניני הצדיקים')

מרון הגאון הגדול רבי אהרן קוטלר זצ"ל ישב בחדרו בישיבת לייקווד כל כולו שקוע בעומק ים התלמוד כדרכו בקודש. לפתע שמע כמה נקישות בדלת, ולאחר שהורה לפתוח, נפתחה הדלת, אדם מבוגר נשוא פנים עומד ומבקש רשות להכנס, רבי אהרן מראה לו להכנס ומביט עליו ואינו מזהה מי הוא.

שואל אותו האורח, האם ראש הישיבה אינו מזהה אותי, אומר לו ר' אהרן, לא! אני הוא פלוני אלמוני, למדנו יחד בישיבת סלבודקא שבליטא, ור' אהרן נזכר בו מיד, קם לעברו וקיבלו בחיבוק ובאהבה רבה, ושאל אותו: היכן הי' עד היום, חשבתי שלא שרדת את המלחמה הקשה! ברוך השם זכותי לצאת מגיא צלמות, ואף להקים בית נאמן בישראל, ומכיון שאני יודע שזמנו של ראש הישיבה יקר מאד, אינני רוצה להפריע ח"ו, ולא באתי הנה אלא להתוודות על העבר! ר' אהרן השיב לו בחיבה יתרה: ראשית, אינך מפריע לי כלל, אלא להיפך אתה מהנה אותי ביותר שאנו נפגשים לאחר שנים רבות שלא ראינו ולא שמענו זה מזה, ושמחה גדולה יש לי בזה, ואני מודה לך על כך ששמחתני. שנית, אני מופתע ומתפלל להבין על מה ולמה באת להתוודות! חברו החל לגולל לפניו היסטוריה עתיקה עוד משנות בחרותם בישיבת סלבודקא. הוא הזכיר לו שבהיותם בישיבה הגיע לשם **מרן המשגיח של ישיבת מיר רבי ירוחם זצ"ל**, כיון שנאלץ לב רוח מהשלטונות לאחר שאנשי דלא מעלי טפלו עליו שוא ושקר והלשינו עליו למלכות. רבי ירוחם ברח משם והגיע לסלבודקא ושהה שם כשמונה חדשים, ובכל אותה התקופה נהנו ממנו שם כל בני הישיבה בעצה ותושיה, פעם בשבוע היה מוסר שיחה מוסרית לכל הישיבה, וגם היה עורך 'ועדים' עם קבוצות של בחורים. דרכו של רבי ירוחם היה שהיה יושב עם קבוצה של חמשה עד ששה בחורים ומלבנים יחד סוגיות ועניינים ביראת שמים ובעבודת השם. רבי ירוחם היה שואל את הבחורים שאלה באיזה ענין, כל אחד היה אומר את מה שהוא חושב, לבסוף היה אומר רבי ירוחם את משנתו, כשהוא מוכיח את דבריו ממקורות תנ"ך ודברי חז"ל... ממשיך אותו חבר ומספר: פעם אחת ישבנו שנינו ועוד שלושה בחורים נוספים, ורבי ירוחם שאל אותנו האם יש ליהודי מה ללמוד מגוי בעניני מדות ודרך ארץ? כל אחד השיב כפי מה שהשיב, ולבסוף קבע רבי ירוחם נחרצות שאין ליהודי כלום מה ללמוד מהגויים, כי אין להם שום מדה טובה ונכונה, וכל טיבו דעבדין לגרמניה הוא דעבדין - כל מה שהם עושים אינם עושים בגלל שכך היא המדה, אלא בגלל שכך טוב להם לפי האינטרס שלהם באותה שעה, וכאשר האינטרס שלהם משתנה - מיד משתנה בהתאם גם ענין הנהגת המדה והדרך ארץ שלהם, ואין להם שום מחוייבות ומצפון לכל מה שדיברו וסברו יום או שעה קדם!!! כל חברי הועד היו מפולין או מליטא ו לכן קיבלו את דבריו כמו שהם! אני שהייתי יליד גרמניה והכרתי היטב את נימוסי הגרמנים והתנהגותם למופת... כשיצאנו מהועד לחשתי לך באזניך ואמרתי: כנראה שרבי ירוחם לא היה אף פעם וגם לא ראה מעולם גויים גרמנים, כי אילו היה מכיר אותם, את ישרם ואת נימוסייהם המפלאים לא היה אומר כך!... זכורני שתפסת את ידי בחזקה ואמרתי לי בחריפות: הס מלהזכיר! רבי ירוחם הוא הרבי שלנו! וכל המהרהר אחר רבו כמהרהר אחר השכינה! אם רבי ירוחם קבע שאין לנו מה ללמוד מהם, דא היא גזרת אורייתא - זאת היא חוקת התורה, ואין להרהר אחריה כמלוא נימא! עניתי לך על דבריך הנחרצות: שמובן מאליו כי גם אתה אינך יודע מהו גוי גרמני!

תוך כדי הדברים הללו החל אותו יהודי להפשיל לאט את שרוול ידו השמאלית עד למקום הנחת התפלין, ומראה לר' אהרן את ידו, ר' אהרן נבהל ושואל אותו האין זה ידך!! והשיבו, לא! 'דאס איז א פאלשע האנט', יד תותבת! ור' אהרן שואל אותו: על מה ולמה, היכן ידך המקורית! עד כאן חלק הראשון של המעשה...

וכאן מגיע החלק השני של הספור שהתרחש שנים לאחר מכן. ממשיך אותו חבר של רבי אהרן ומספר: היינו יחד כמה שנים עד שנלקחנו למחנות העבודה תחת הנאצים הארורים ימ"ש. כשהגענו לאושוויץ נפרדנו, אותך לקחו למקום אחד ואותי לקחו לעבוד במטבח. יום אחד לא הייתי יכול לעמוד ביסורי הרעב הנוראים, ולמרות הסיכון שבדבר לא הייתי יכול לעצור את עצמי, ולקחתי מתוך הערימה של הלחמים לחם אחד בשביל להחיות את נפשי. את אשר יגורתי בא! כאשר הגיע המפקד ספר את הלחמים הבחין מיד שחסר לחם אחד! הוא הרים את קולו בשאגה אדירה על הלחם שחסר, ושאל מי לקח את הלחם!! מכיון שלא קיבל שום מענה צעק שוב, מי לקח מכאן את הלחם, ושוב לא קיבל מענה! החוק הנאצי קבע שאם נתפס אדם בגניבה היה מקבל ארבעים מכות קשות, אשר רק מעטים מהם שרדו בחיים... כיוון שאותו מפקד לא קיבל מענה אמר שאם ע"ד דקה אף אחד לא יודה על הגניבה, כולם יקבלו את העונש הצפוי! לאחר ששמעתי זאת אמרתי בלבי, איך אוכל וראיתי באבדן מולדתי! איך אוכל לתת לכולם לקבל את העונש על מעשה שאני לבדי עשיתי, ומיד הכרזתי בקול כי אני הוא שגנבתי את הלחם! אמר המפקד: מכיון שלא הודית מיד הרי שעונש המלקות כבר לא מספיק בשבילך, מגיע לך הרבה יותר מזה, והורה לבוא אתו! הוא תפס בי ולקח אותי לבלוק ששם ישבו כל המפקדים והקצינים על סיר הבשר זוללים בשר דבר אחר עם משתאות יין וכל זה בלווי תזמרת פילהרמונית... הוא הכריז בקול על הגניבה שגנבתי, ועל שלא הודיתי מיד על כך, ושואל את כולם: מה דעתם על העונש המתאים לי, כי מלקות כבר לא מספיק עבורי! אחד הקצינים צעק אלי בקול, אמר, באיזה יד גנבת את הלחם, ביד ימין או ביד שמאל? כיון שהבנתי היטב מה כוונתו הארורה, עניתי, ביד שמאל! אם כך תביאו מיד מסור ותנסו לו היד!!! כך עשו, והחלו לנסר את היד, וככל שצעקתי יותר עקב היסורים הנוראים, כך הם המשיכו יותר לצחק ולזלל, ואף אחד מהם לא עצר את עצמו לרגע... או אז נזכרתי בדברי רבי ירוחם, ובמה שאמרתי לי: רבי ירוחם הוא הרבי שלנו, וכל המהרהר אחריו כמהרהר אחר השכינה... ואם הרבי אמר שאין מה ללמוד מהם, הרי שזאת חוקת התורה שאין לנו כלום מה ללמוד מהם!... אז לא הסכמתי לקבל את הדברים, היום אינני צריך לקבל, ואינני צריך לזה פרושים, כי מבשרי אחזה... ועל זה באתי היום להתוודות לפניך!! (אמרי מנחם)